

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний коледж
будівельно-монтажних технологій та архітектури
вул. Столярова, 8, Дніпро, 49600
тел. (факс) (056) 744-28-59
e-mail: dnmont@gmail.com

Предметна комісія
українознавства та гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
директор Дніпровського державного
коледжу будівельно-монтажних
технологій та архітектури

В.В. Ватагіна

" 27 " 03 2019 р.

**Програма
співбесіди з української мови
для вступників на основі
базової та повної загальної середньої освіти
(для всіх спеціальностей)**

Програма співбесіди з української мови для осіб, які вступають на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста. Програма складена на основі чинної програми з української мови для закладів загальної середньої освіти.

Програму склали:

Члени предметної комісії українознавства та гуманітарних дисциплін:

Ніколаєнко Н.Г. – голова ПКУГД, викладач предмету “Українська мова”, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «викладач-методист»;

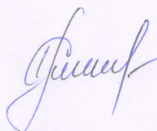
Сень Л.А. – викладач предмету “Українська мова”, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»;

Максимович Л.О. – викладач предмету “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії».

Розглянуто та рекомендовано до затвердження на засіданні предметної комісії українознавства та гуманітарних дисциплін.

Протокол № 8 від 27 березня 2019 р.

Голова предметної комісії

Ніколаєнко Н.Г.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Українська мова є державною мовою України. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя. Оволодіння українською мовою сприяє залученню до надбань культури українського народу, виробляє почуття впевненості у власних силах, допомагає свідомо мотивувати вибір майбутньої професії.

Українська мова як навчальний предмет виконує важливі освітні функції. Сучасний підхід до вивчення рідної мови визначається як основною функцією самої мови – бути найважливішим засобом спілкування, засобом самопізнання, саморозвитку і самореалізації людини, так і потребою суспільства у формуванні всебічно розвиненої й соціально активної особистості, якій притаманна справжня культура спілкування. Основна мета вивчення української мови полягає у формуванні національної свідомості, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами рідної мови в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо).

Програма вступної співбесіди з української мови укладена відповідно до Державного стандарту базової і повної середньої освіти, Закону України «Про загальну середню освіту» та на основі чинної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Співбесіда з української мови передбачає перевірку знань абітурієнтів з базових орфоепічних, граматичних, лексичних, фразеологічних, правописних, стилістичних умінь і навичок.

Для успішного проходження співбесіди необхідно володіти вміннями розпізнавати мовні явища й закономірності, групувати, класифікувати їх, визначати істотні ознаки, відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових, розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць.

Завдання співбесіди охоплюють усі розділи шкільної програми з української мови, а саме: «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексика та фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація».

Співбесіда проводиться в усній формі. Обсяг вимог до знань та вмінь абітурієнтів відповідає програмам для середніх навчальних закладів, тому готуватись до вступних іспитів можна за шкільними підручниками чи довідниками з української мови.

Для проведення співбесіди з української мови передбачаються завдання, рівень яких відповідає чинній навчальній програмі з української мови для випускників на основі базової та повної загальної середньої освіти.

Матеріали співбесіди включають два питання, що мають теоретичну та практичну спрямованість. Зміст відповіді має бути обов'язково викладеним в аркуші співбесіди. Відповідь вступника оцінюється, результат мотивується.

При оцінюванні відповіді вступника потрібно керуватися такими критеріями: правильність і повнота відповіді; ступінь усвідомленості, розуміння вивченого;

здатність практично реалізувати набуті знання; мовленнєве оформлення відповіді; рівень самостійності абітурієнта під час усної відповіді. Відповідь вступника має бути зв'язною, логічно послідовною; відповідаючи, він повинен виявляти теоретичні знання з тієї чи іншої теми, уміти практично застосовувати правила, обґрунтовувати їх, аналізувати визначені програмою мовні явища.

Інформація про результат співбесіди оголошується вступникам у день її проведення.

В разі позитивного висновку про проходження співбесіди рекомендуються до зарахування:

особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

особи, яким Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надане право на прийом без екзаменів до державних закладів вищої освіти за результатами співбесіди;

особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати заклад освіти (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення).

Якщо такі особи рекомендовані до зарахування на основну конкурсну пропозицію, то вони зараховуються на місце регіонального замовлення.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО ЛИШЕ СИСТЕМАТИЧНА, ДОБРЕ ОРГАНІЗОВАНА ПІДГОТОВКА ДО СПІВБЕСІДИ ПРИНЕСЕ БАЖАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Голосні й приголосні звуки. Позначення звуків мовлення на письмі. Співвідношення звуків і букв. Ненаголошені голосні [e], [m], [o] в коренях слів. Уподібнення приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Вимова звуків, що позначаються буквами *г і ґ*.

Вживання м'якого знака та апострофа. Спрощення в групах приголосних. Подовження та подвоєння приголосних.

Написання слів іншомовного походження: *и, і* у словах іншомовного походження; правопис м'якого знака та апострофа; подвоєння букв у словах іншомовного походження. Вживання великої букви.

Правила переносу слів з рядка в рядок. Написання префіксів *пре-, при-, прі-, з- (зі-, с-), роз-, без-* та ін.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази.

Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Складні випадки правопису значущих частин слова.

Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові.

Правопис складних та складноскорочених слів. Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з *пів-*, *напів-*.

Морфологія. Орфографія

Іменник. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я)*, *-у(-ю)* в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Іменники загальні та власні. Велика буква і лапки у власних назвах.

Не з іменниками.

Правопис найуживаніших суфіксів.

Букви *е, и, і* в суфіксах *-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн (я), -ення (-я), -инн (я), -ив (о), -ев (о)*.

Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи). Правопис відмінкових закінчень прикметників.

Написання *не* з прикметниками.

Написання *-н-* і *-нн-* у прикметниках.

Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників.

Написання складених числівників. Написання порядкових числівників з *-тисячний*.

Займенник. Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Вживання займенників *ви, вам* у ввічливому значенні при звертанні до однієї особи, написання цих займенників з великої букви у пошанному значенні.

Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види

дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Не з дієсловами. Правопис *-ться, -шя* в кінці дієслів. Букви *е, ц* в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін. Буква *ь* у дієсловах наказового способу.

Дієприкметник. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприкметниковий зворот. Відокремлення комами дієприкметникових зворотів.

Написання *-н-* у дієприкметниках та *-нн-* у прикметниках дієприкметникового походження. *Не* з дієприкметниками.

Дієприслівник. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот. Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

Правопис дієприслівників. *Не* з дієприслівниками.

Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о, -е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Букви *-н-* та *-нн-* у прислівниках. *Не* і *ні* з прислівниками. *И* та *і* в кінці прислівників.

Прийменник. Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Написання сполучників разом і окремо.

Частка. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Написання часток. *Не і ні* з різними частинами мови.

Вигук. Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.

Синтаксис. Пунктуація.

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Головні і другорядні члени речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Тире між підметом і присудком. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок). Виділення порівняльних зворотів комами.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.

Речення з однорідними членами. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Речення з кількома рядами однорідних членів.

Однорідні й неоднорідні означення. Кома між однорідними членами.

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.

Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями).

Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Розділові знаки при звертаннях і вставних словах.

Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами. Розділові знаки між головною і підрядною частинами складнопідрядного речення. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Безсполучникове складне речення. Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Інтонація та розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Зубков М. Збірник диктантів для випускників та абітурієнтів з української мови. – Х.: СПДФО Співак Т.К., 2007.
2. Зубков М. Українська мова. Універсальний довідник. – Харків: ВД «ШКОЛА», 2009.
3. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2007.
4. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2007.

5. Дудка О. О. Українська мова: Довідник. – Х.: «Ранок», 2006.
6. Кононенко П.П. та ін.. Українська мова: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1991.
7. Паращич В. В. Українська мова. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005.
8. Чаговець Л. Б. Усі види диктантів. – Х.: Торсінг плюс, 2007.
9. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004.
10. Тести. Українська мова. 5-12 класи/ За ред. д. філол. н. проф. Гуйванюк Н.В. – К.: Академія, 2009.